

សុន្ទរកថា

ឯកឧត្តម ជ័យ ចាន់តុ ទេសាភិបាលរង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
ថ្ងៃទី១១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៧ នៅធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា

ថ្ងៃទី១១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៧ នៅធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា

សូមគោរព

- លោកជំទាវ ទេសាភិបាលរង
- លោក Robert Beerens ជំនាញការអមនាយកដ្ឋានគណនេយ្យ
- លោក លោកស្រី មន្ត្រីឧទ្ទេសនាម និង
- សិក្ខាកាមទាំងអស់ ជាទីមេត្រី

ថ្ងៃនេះ ជាទីវាប្រកបដោយសេចក្តីសោមនស្សរីករាយ ដោយធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាបានរៀបចំវគ្គសុក្រឹតការ ដើម្បីបំបាក់បំប៉ន បណ្តុះបណ្តាល និងផ្តល់ចំណេះដឹងថ្មីៗដល់មន្ត្រី បុគ្គលិករបស់យើងដែលបាន និងកំពុងបំរើ ការងារនៅទីនេះ ។ ឆ្លៀតឱកាសនេះ ខ្ញុំសូមស្វាគមន៍ចំពោះវគ្គមាន លោកជំទាវ ទេសាភិបាលរង ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក Robert Beerens និងលោក-លោកស្រី ជាមន្ត្រីឧទ្ទេសនាម ដែលបានអញ្ជើញចូលរួមជា កិត្តិយសក្នុងពិធីបើកវគ្គសុក្រឹតការនាថ្ងៃនេះ ។

ការរៀបចំបើកវគ្គសុក្រឹតការថ្ងៃនេះ គឺធ្វើឡើងក្រោមបរិយាកាសនយោបាយស្តប្រសើរ បន្ទាប់ពីប្រជាជន កម្ពុជានៅទូទាំងប្រទេសបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ ដែលជាតំណាងរបស់ខ្លួននៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ។ ការណ៍នេះ បង្ហាញឱ្យឃើញថា មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជាកាន់តែរឹងមាំពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ ។ កត្តាសំខាន់មួយទៀត ដែលមិនអាចកាត់ផ្តាច់បានក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិមួយឱ្យរីកចំរើនឆាប់រហ័សនោះ គឺកត្តាធនធានមនុស្សដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់អភិវឌ្ឍជាប្រចាំ ។ ឈរលើស្មារតីនេះ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាតែងតែ យកចិត្តទុកដាក់ពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រីបុគ្គលិកជាប់ជាប្រចាំ ដើម្បីបង្កើនចំណេះដឹង ចំណេះធ្វើ និងបទពិសោធន៍នៃ ការអនុវត្តន៍នានាអោយស្របទៅតាមការវិវត្តន៍រីកចំរើននៃសភាពការណ៍សេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងពិភពលោក ។ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា បានកែលំអរធនធានមនុស្សជាបន្តបន្ទាប់ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការរីកចំរើននៃប្រតិបត្តិការ របស់ខ្លួន ។ ម្យ៉ាងទៀត យើងបានរៀបចំច្បាប់ជាច្រើន មានដូចជា ច្បាប់ស្តីពីគ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ ច្បាប់ស្តីពីឧបករណ៍អាចជួញដូរបាននិងប្រតិបត្តិការទូទាត់សងប្រាក់ ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងការសំអាតប្រាក់ និង ហិរញ្ញប្បទានភេរវកម្ម និងច្បាប់ស្តីពីភតិសន្យាត្រូវបាននឹងកំពុងរៀបចំ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសកម្មភាព ធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុដែលមានការរីកចំរើនឥតឈប់ឈរ ។ បន្ទាប់ពីយើងមានច្បាប់ស្តីពីគ្រឹះស្ថានធនាគារនិង ហិរញ្ញវត្ថុ ប្រព័ន្ធធនាគារនៅកម្ពុជាធ្វើប្រតិបត្តិការក្រោមវិធានច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ហើយវិស័យនេះក៏មានការរីកចំរើន និងទទួលបានការជឿទុកចិត្តជាបន្តបន្ទាប់ពីសាធារណជនជាតិនិងអន្តរជាតិ ។ ចំពោះវិស័យមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុវិញ យើងបានខិតខំបង្កលទ្ធភាពឱ្យប្រតិបត្តិករឥណទានជនបទមកចុះបញ្ជី ហើយ

ខិតខំប្រែក្លាយខ្លួនជាគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុដែលមានអាជ្ញាប័ណ្ណ ធ្វើប្រតិបត្តិការក្រោមវិធានច្បាប់ត្រឹមត្រូវ ។ ជាលទ្ធផល ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ វិស័យ មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុមានការរីកចំរើនគួរឱ្យកត់សំគាល់ ជាក់ស្តែងនៅឆ្នាំ២០០៣ មានគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុចំនួន៥ ប៉ុណ្ណោះ ដែលបានទទួលអាជ្ញាប័ណ្ណពីធនាគារជាតិនៃ កម្ពុជា ហើយបច្ចុប្បន្នគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុដែលមានអាជ្ញាប័ណ្ណ កំពុងធ្វើប្រតិបត្តិការមានចំនួន១៦ គ្រឹះស្ថាន ដែលមានសមតុល្យឥណទានសរុបចំនួន ១៨៧.១៧៧ លានរៀល និងអតិថិជនចំនួន ៣៤៥.១៥៥ នាក់ ។ ចំនួននេះ មិនរាប់បញ្ចូលនូវឥណទានរបស់គ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុដែលចុះ បញ្ជីទេ ។

យោងតាមការរីកចំរើននៃប្រតិបត្តិការធនាគារកណ្តាល ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា បាននិងកំពុងរៀបចំ បង្កើតនូវប្រព័ន្ធ IT ដើម្បីធ្វើស្វ័យប្រវត្តិកម្មនូវរាល់ប្រតិបត្តិការរបស់នាយកដ្ឋានបោះផ្សាយនិងឃ្នាំងបេឡា នាយកដ្ឋានប្រតិបត្តិការ និងនាយកដ្ឋានគណនេយ្យដែលជានាយកដ្ឋានស្នូល និងភ្ជាប់បណ្តាញទៅនាយកដ្ឋាន ផ្សេងទៀតដែលពាក់ព័ន្ធ ។ បច្ចុប្បន្ននេះ យើងកំពុងអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធទូទាត់មួយដែលក្នុងនោះមាន ការធ្វើទំនើបកម្ម សភាជាត់ទាត់មូលប្បទានប័ត្រ ការគ្រប់គ្រងប្រតិបត្តិការទូទាត់រាយ និងប្រតិបត្តិការទូទាត់នូវទឹកប្រាក់ធំៗ ដោយប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក (RTGS) ។

លោកជំទាវ ឯកឧត្តម លោក លោកស្រី និងសិក្ខាកាមទាំងអស់ជាទីស្នេហា

ការបើកវគ្គសុក្រិតការថ្ងៃនេះ គោលបំណងសំខាន់គឺដើម្បីផ្តល់នូវព័ត៌មានសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងពិភពលោក បទពិសោធន៍ និងចំណេះដឹងថ្មីៗសំរាប់ជូនដល់មន្ត្រីបុគ្គលិករបស់យើង ជាពិសេសគឺ មន្ត្រីបុគ្គលិកដែលទើបតែបាន ប្រឡងជាប់ចូលបំរើការងារ និងមន្ត្រីបុគ្គលិកត្រូវបានតម្លើងឋានៈថ្មីៗនេះ អោយយល់ដឹងអំពី :

- ១- សភាពការណ៍សេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក និងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០០៦
- ២- ការបង្កើតវគ្គសុក្រិតការ
- ៣- ការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ។

១. សភាពការណ៍សេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក និងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០០៦

តាមរបាយការណ៍របស់អង្គការមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ (IMF) ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក នៅឆ្នាំ២០០៦ អាចរក្សាភាពរឹងមាំរបស់ខ្លួន ដោយរក្សាកំណើនក្នុងកំរិតប្រមាណ ៥,១% ទោះបីជាថ្លៃប្រេង មានកំណើនខ្ពស់ ភាពតានតឹងនៅតំបន់មួយចំនួន និងមានគ្រោះធម្មជាតិផងក្តី ។ សេដ្ឋកិច្ចសហរដ្ឋអាមេរិក និងអឺរ៉ុបមានការកើនឡើង៣,៣% និង២,៦% រៀងគ្នា ។ ក្នុងឆ្នាំ២០០៦ ខណៈដែលប្រទេសជប៉ុនមានកំណើន ២,៧% ប្រទេសចិន និងឥណ្ឌាមានកំណើនប្រមាណ ៨-១០% និងប្រទេសអាស៊ានមានកំណើន ៥,៤% ។

ចំណែកឯស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានៅឆ្នាំ២០០៦ វិញ មានកំណើនក្នុងកំរិត ១០,៥% ។ ជារួមនៅ ឆ្នាំ២០០៦ កន្លងទៅនេះ ស្ថានភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចមានស្ថិរភាពល្អ ដោយសម្ពាធអតិផរណាបានថយជាមធ្យមពី ៦,៧% មក២,៨% នៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៦ ។ ប្រាក់រៀលមានស្ថិរភាពជាទូទៅ បើធៀបនឹងប្រាក់ដុល្លារអាមេរិក ។ ចំណែកឯទុនបំរុងអន្តរជាតិបានបន្តកើនឡើង ។ ឆ្នាំ២០០៦ ឥណទានចំពោះវិស័យឯកជនមានការកើនឡើង

ប្រមាណ ៥១,៦% និងប្រាក់បញ្ញើក្នុងប្រព័ន្ធធនាគារមានការកើនឡើង ៤០% ។ ប្រការនេះ បង្ហាញថាជំនឿទុកចិត្តលើប្រព័ន្ធធនាគារកើនឡើង ហើយប្រតិបត្តិការធនាគារក៏កាន់តែមានសកម្មភាពខ្លាំងឡើងដែរ ។

២. ការបង្កើតវគ្គសុក្រិតការ

ដោយយល់ឃើញពីភាពចាំបាច់ និងសេចក្តីត្រូវការរបស់មន្ត្រីបុគ្គលិកធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ខ្ញុំបានសំរេចអនុញ្ញាតអោយរៀបចំវគ្គសុក្រិតការនេះឡើងចំនួន ៧ លើកមកហើយ តាំងពីឆ្នាំ១៩៩៩ មក ។ វគ្គសុក្រិតការលើកទី៨នេះ មានសិក្ខាកាមទាំងអស់ចំនួន ៨១ នាក់ (ស្រី ៤១នាក់ ប្រុស ៤០នាក់) ក្នុងនោះមកពីសាខាខេត្តចំនួន ៣៩ នាក់ ។

គោលដៅចម្បងនៃការរៀបចំវគ្គសុក្រិតការនេះ គឺដើម្បីបំប៉នចំណេះដឹងបន្ថែមទៀតទាំងផ្នែកទ្រឹស្តី ទាំងការអនុវត្តជាក់ស្តែងដល់មន្ត្រីដែលបំរើការងារនៅធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាទាំងនៅទីស្នាក់ការកណ្តាល និងនៅសាខាខេត្ត-ក្រុង ឱ្យបានយល់ដឹងអំពីបេសកកម្ម និងតួនាទីរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ។

វគ្គសុក្រិតការនេះ នឹងធ្វើអោយអស់លោក លោកស្រីបានស្តាប់ការពន្យល់បកស្រាយរបស់គ្រូឧទ្ទេសនាមរបស់យើងដែលជាមន្ត្រីដឹកនាំធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា មកពីនាយកដ្ឋានជំនាញនីមួយៗ ។ តាមរយៈបទឧទ្ទេសនាមរបស់មន្ត្រីដឹកនាំនៅថ្ងៃបន្តបន្ទាប់នេះ លោក លោកស្រីនឹងបានដឹងថា ដូចម្តេចទៅដែលហៅថាតួនាទីអាជ្ញាធររូបិយវត្ថុ និងដូចម្តេចទៅដែលហៅថា តួនាទីអាជ្ញាធរព្យាបាលលើប្រព័ន្ធធនាគារក្នុងការរួមចំណែកអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ។ អស់លោក លោកស្រី នឹងបានស្តាប់បទឧទ្ទេសនាមស្តីពី ការដឹកនាំនយោបាយរូបិយវត្ថុ ការដឹកនាំនយោបាយប្តូរប្រាក់ ការគ្រប់គ្រងធនាគារ ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាជាមួយនិងអង្គការអន្តរជាតិ ធនាគារកណ្តាលបរទេស និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងរបស់នាយកដ្ឋាននីមួយៗ ច្បាប់ស្តីអំពីគ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ គំនិតផ្តួចផ្តើមបង្កើតទីផ្សារទុននៅកម្ពុជា និងបទប្បញ្ញត្តិនានារបស់ធនាគារជាតិ ទាំងនេះសុទ្ធតែមេរៀនសំខាន់ៗ ដែលមន្ត្រីបុគ្គលិកធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាត្រូវក្តាប់ឱ្យបានជាប់ជាប្រចាំ ។

៣. ការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា

ធនធានមនុស្សគឺជាកត្តាស្នូលមួយក្នុងការកសាងប្រទេសជាតិ ។ ប្រទេសជាតិមានការអភិវឌ្ឍន៍ និងរីកចំរើន ក៏អាស្រ័យដោយធនធានមនុស្សជាសំខាន់ ។ ដូច្នេះ ការកសាងសមត្ថភាព និងការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស គឺជាកត្តាអាទិភាពមួយ ដែលធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាតែងតែយកចិត្តទុកដាក់ ដើម្បីបន្តពង្រឹងប្រព័ន្ធធនាគារអោយមានភាពរឹងមាំនិងសុខភាពល្អ ស្របតាមសភាពការណ៍វិវត្តន៍នៃសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក ។ ឈរលើស្មារតីនេះ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាចាំបាច់ត្រូវតែពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រីបុគ្គលិករបស់ខ្លួន ដើម្បីបន្តពង្រឹងប្រព័ន្ធធនាគារឱ្យមានសុខភាពល្អ ប្រកបទៅដោយចីរភាព ឱ្យស្របតាមតំរូវការនៃសមរណកម្មវិស័យធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុក្នុងតំបន់និងអន្តរជាតិ ។ កន្លងមក ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាបានធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីបុគ្គលិកគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ទៅតាមលំដាប់ថ្នាក់ការងារ ទាំងការបណ្តុះបណ្តាលក្នុងនិងក្រៅប្រទេស តាមរយៈ ការរៀបចំរបស់ស្ថាប័នជាតិ-អន្តរជាតិ

និងធនាគារកណ្តាលនៅក្រៅប្រទេស ។ ទន្ទឹមនេះ តាមរយៈទំនាក់ទំនងទ្វេភាគីជាមួយធនាគារកណ្តាលនានា ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា បានបញ្ជូនមន្ត្រីបុគ្គលិករបស់ខ្លួនទៅធ្វើទស្សនកិច្ចសិក្សានៅធនាគារកណ្តាលនៃប្រទេស ទាំងនោះផងដែរ ។ ក្រៅពីការបណ្តុះបណ្តាលកិច្ចការព្រឹទ្ធកិច្ចការហើយ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាបានយកចិត្តទុកដាក់ បណ្តុះបណ្តាលផ្នែកគុណធម៌ដល់មន្ត្រីបុគ្គលិកគ្រប់រូប និងជាពិសេស ការបណ្តុះបណ្តាលវប្បធម៌ធនាគារកណ្តាល ។

លោកជំទាវ ឯកឧត្តម លោក លោកស្រី និងសិក្ខាកាមទាំងអស់ ជាទីស្នេហា

ជាថ្មីម្តងទៀត នេះគឺជាការរៀបចំវគ្គសុក្រិតការសំរាប់មន្ត្រីបុគ្គលិក ដែលទើបតែបានប្រឡងជាប់ចូលបំរើ ការងារនិងមន្ត្រីបុគ្គលិកដែលទើបត្រូវបានតម្កើងឋានៈតួនាទី ដើម្បីទទួលបានចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ថ្មីៗ បន្ទាប់ពីយើងមានចំណេះដឹងពិសាលាហើយ សំរាប់ទុកជាទុនដើម្បីបំរើការងារឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ។ តាមរយៈនេះ ខ្ញុំសូមជំរាបពីភាពខុសគ្នារវាងចំណេះ និងតម្រិះ ព្រោះក្នុងការប្រើប្រាស់ជាក់ស្តែងតែងតែមាន ការភាន់ច្រឡំគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ : *កូនគេនេះរៀនសូត្របានច្រើនណាស់ ។ គេមានតម្រិះខ្ពង់ខ្ពស់ណាស់* ការប្រើ របៀបនេះមិនត្រឹមត្រូវទេ ត្រូវប្រើ *មានចំណេះខ្ពង់ខ្ពស់* វិញ ទើបត្រឹមត្រូវ ។ **តម្រិះ** គឺការរិះគិត ត្រិះរិះ ពិចារណា ដូច្នេះការគិតមានការគិតខុស និងគិតត្រូវ ។ ចំណែកឯ **ចំណេះ** វិញ មានន័យថាការចេះដឹង ចំណេះនេះបានមកអំពីអង្គបួនគឺ **សុ** (ខិតខំត្រងត្រាប់ស្តាប់) **ចិ** (ត្រូវចេះគិតគូររកហេតុផល) **បុ** (ត្រូវចេះ សួរដេញដោលរកខុសត្រូវ) និង **លិ** (ត្រូវចេះកត់ត្រាទុកនូវអ្វីដែលមានសារៈប្រយោជន៍ចំពោះខ្លួននៅពេល អនាគត) ។ បុគ្គលទាំងឡាយណាដែល ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍ទាំងបួនខាងលើនេះ គឺជាបុគ្គលដែលសំបូរ ទៅដោយពុទ្ធិក្នុងការគ្រប់គ្រងជីវិត និងដោះស្រាយការងាររបស់ខ្លួនប្រកបទៅដោយជោគជ័យ ។ ហេតុនេះ សូមអស់លោក លោកស្រី ខិតខំត្រងត្រាប់ស្តាប់ការពន្យល់បកស្រាយទាំងផ្នែកទ្រឹស្តី និងបទពិសោធន៍ការងារ ជាក់ស្តែងពីមន្ត្រីឧទ្ទេសនាមរបស់យើង ដែលមានបទពិសោធន៍ជាយូរមកហើយ និងត្រូវខិតខំជញ្ជក់ក្រែបយក ចំណេះដឹងទៅប្រើប្រាស់ដើម្បីបំពេញភារកិច្ច ចំពោះមុខ និងទៅអនាគតអោយមានប្រសិទ្ធភាព ។

ទន្ទឹមនឹងនេះ ក៏ត្រូវខិតខំសិក្សាស្រាវជ្រាវ ដោយខ្លួនឯងបន្ថែមទៀតទាំងផ្នែកជំនាញ និងទាំងផ្នែកភាសា ដើម្បីបំពេញចំណុចខ្លះខាតដែលមាន ឱ្យសមត្ថភាពរបស់យើងកាន់តែប្រសើរឡើងថែមទៀត ។

ជាទីបញ្ចប់ ខ្ញុំសូមជូនពរ លោកជំទាវ ឯកឧត្តម លោក លោកស្រី និងមន្ត្រីសិក្ខាកាមដែលមានវត្តមាន នៅទីនេះ សូមមានប្រាជ្ញារៀនរៀន សុខភាពបរិបូរណ៍ និងកំលាំងមាំមួន ដើម្បីរួមចំណែកពង្រឹងការងារធនាគារជាតិ នៃកម្ពុជា ហើយក៏សូមអោយវគ្គសុក្រិតការសំរាប់យើងលើកនេះមានដំណើរការប្រកបទៅដោយជោគជ័យ ។

ខ្ញុំសូមប្រកាសជាផ្លូវការបើកវគ្គសុក្រិតការចាប់ពីពេលនេះតទៅ ។

សូមអរគុណ !